

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 17 DE NOVEMBRE DE 1911

NÚM. 1716 ————— ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

RESULTAT DE LA LLUITA

—Ai, ail... Si pesen igual!... Tan mateix no valia la pena d'escarrassarme!

Passades les eleccions

Qui va guanyar el diumenge, dia 12, a Barcelona? Quin partit pot presentarse com a vencedor davant de la ciutat? Nosaltres creiem que L'ESQUELLA, en la caricatura de la primera plana del seu número darrer, va encertarho: no va guanyar ningú; cap partit pot atribuirse la victòria.

Les Dretes voldran contradir aquesta afirmació. Voldran fer creure que elles triomfaren en les eleccions municipals. Y això no es cert. Pot dirse, tot lo més, que la seva candidatura va esser la que *va perdre menos*.

Tant es així que, al sortir *La Veu de Catalunya* ab crits de victòria, no ha pogut pregonar la victòria de la candidatura dretista, de la titulada candidatura barcelonina, sinó que ha hagut de cridar: «*Victòria de Barcelona!*» Y, pera explicar aquet triomf de la ciutat, ha hagut d'aplegar els onze regidors electes de les Dretes y els sis de l'Esquerra catalana pera obtenir un total de disset regidors anti-lerrouxistes y oposarlo als onze lerrouxistes elegits.

Potser se calificaran d'artificials y rebuscades les nostres explicacions. Potser semblarà que, en una batalla, algú ha de guanyar, com algú ha de perdre, y que, en conseqüència, es impossible que perdi tothom. Mes si a cada punt en veiem de batalles de resultat poc satisfactori pera tots els que hi intervenen! En les mateixes batalles militars passa sovint que cap dels exèrcits en lluita assoleix la desitjada victòria.

No: no van vencer les Dretes en les eleccions del diumenge passat. Malgrat la forsa formidable d'una coalició de dinastics y carlins, de catalanistes de la Lliga y anti-catalanistes de la Joventut Conservadora y de la Defensa Social, no van treure més regidors dels que'ls lerrouxistes tregueren. Y en quant al nombre de vots que aplegaren—26.000— inferior a la xifra de 30.000 que havia profetisat en Cambó, ¿resulta, per ventura, aixafador davant dels 23.000 dels radicals y dels 20.000 dels federals nacionalistes?

* * *

Si la jornada electoral del dia 12 no va esser decisiva en sí mateixa, ho va esser, al contrari, ab relació a la futura composició del nou Ajuntament. Els lerrouxistes han perdut la majoria absoluta en el municipi y, per lo tant, ha fugit de les seves mans pecadores el govern de la ciutat. Es aquesta la més important conseqüència, la única conseqüència transcendental de les eleccions. En aquet sentit pot dirse que la victòria de la batalla del diumenge fou pera la ciutat.

Tenim, doncs, que'ls lerrouxistes no governaran desde Cap-d'any al Consistori. Be. Però cal preguntar: ¿governarà algú? La pregunta es difícil de contestar. Hi haurà 24 regidors lerrouxistes. Seran pocs pera manar y massa pera que puguin manar uns altres. Pera dominarlos, pera reduirlos a una situació d'inferioritat, serà necessaria una intel·ligència de totes les altres minories. En aquesta intel·ligència podrà haverhi un esperit de continuïtat en la marxa administrativa,

en la garantia de la moralitat; això, comptant ab que ningú ho esguerri. Però en totes les altres qüestions que afecten als principis polítics, a les reformes socials, a la religió, a l'ensenyansa, a la cultura, ¿quina orientació, quina majoria estable, permanent, se formarà?

Es veritat que'ls regidors de l'Esquerra catalana resultaran, en moltes qüestions, els àrbitres de la situació municipal. Juntant els seus vots ab els dels regionalistes, formaran una majoria catalanista. Juntantlos ab els dels lerrouxians, formaran una majoria republicana y anti-clerical. Però la direcció del govern municipal no la tindrà ningú. Es de temer que, de fet, no hi hagi direcció, y que'ls actes de l'Ajuntament nou siguin d'una incoherència desconcertant. No serà això, ben cert, la primera vegada que succeeix, ni es sols a Barcelona ont se produeix aquet cas. Resignemnos, doncs, a passar per una interinitat en el règim del municipi, interinitat que pot allargarse anys y més anys.

* * *

Y resignemnos a una altra cosa, encara. Resignemnos a veure altre cop com la kàbila lerrouxista porta la pertorbació al carrer. Foragitats del Consistori, els homes d'en Lerroux tornaran a la via pública. Cridaran, escandalitzaran, correran la pólvora de tant en tant. Tindrem novament aquelles famoses *bullanguetes*, com *La Veu de Catalunya* en diu. El dimars a la nit, ab motiu del debat violent que's produí a la Diputació sobre la Mancomunitat Catalana, els kabilenys tornaren a entrar de ple en funcions.

Que no s'esporgueixin, per això, els bons burgesos. Més val que'ls lerrouxistes cridin pel carrer, que no pas que callin, ab la boca plena, a Cà la Ciutat.

WIFRED

□ ————— □ □ □ ————— □

Límpiate que estás de huevo

Acaba d'arribar fins a nosaltres una nova estupenda. Un *notición* d'aquells que, al donarse, convé que'ls que'l reben estiguin ben assentats y, si pot ser, ben asseguts pera no caure d'esquena.

De què's tracta?—preguntaran vostès.

Espérinse... Prenguin halè... Agàfinse be a un moble ben feixuc y resistent... Pòsinse be ab Nostre Senyor... Y, quan estiguin en disposició de rebre la sotragada, avisin...

Ara?

Doncs, allà va!

La nova ens ve d'algú que està molt ben relacionat entre'ls actuals mangonejadors del nostre Municipi... Ens acaben de dir, *nada menos*, que en Marial, el senyor Marial, el gran Marial, el dels taulons y de les escombraries, està festejant la primera Tenencia d'Arcaldia y que té tan segur el lograla que ja ho dona per cosa feta.

Eh, quin susto?

Ara ja ho saben els llegidors y ho sab el senyor Lluhí, que es el més interessat, doncs, segons sembla, es el seu rival en aquet transcendental assumpte.

En Marial primer tinent d'arcalde!

Però ¿quin cap té aquest home que's pugui arribar a imaginar que, després de les seves funestes gestions polítiques

y administratives, després dels mil disbarats que porta fets a dintre y a fòra del Ajuntament, y a pesar dels seus constants desacerts y trapaleries, se li donarà la breva més grossa de casa la Ciutat?

Sortosament tots ho sabem.

Tots sabem quin cap té, y més que ningú els que fan ninots en els diaris humoristics.

Per això únicament celebrariem que l'estupenda nova's confirmés: perquè la primera tenencia donaria pasta als caricaturistes.

□

Si jo ho hagués sapigut!...

Tot just fa quatre dies que vareig ser elegit regidor, y ja me'n penedeixo d'haver obtingut l'acta.

Jo'm creia que això de desempenyar el carrec de concejal era bufar y fer ampolles. Cor què vols, cor què desitges. La consideració dels veïns; el respecte dels inferiors; l'amable deferença de les demés autoritats; avui la recepció d'un personatge d'upa; demà la colocació d'una primera pedra... Y res més.

¡Res més!... ¡Ja'ls ho diran de mis-ses!

***

El mateix diumenge al vespre, quan encara no feia mitja hora que'ls diaris —¡que'n fan de mal, aquets diariots!— havien anunciat el meu gloriós triomf, ja tenia el pis ple de gent.

¿Pera felicitar-me y donarme cordialment l'enhonorabona?... ¡Ca!...

¡Pera arrencarme a tires la pell y comensar a ferme sentir tota l'immensitat de la meva burrada!...

Era allò un foc granejat que'm glassava la sang de les venes.

—Senyor Matias, veïam si dona una bona colocació al meu noi gran.

—Senyor Matias, recordi que fa temps que *paleio* pera entrar a Consums.

—Senyor Matias, pensi que la meva dona desitja ser llevadora municipal.

—Senyor Matias, necessito que'm coloqui a les brigades.

—Senyor Matias, jo voldria ser guarda *paseios*.

—Senyor Matias, ¿no tindrà la bondat de donarme cinc duros?—

La demanda d'aquest ultim va ferme perdre els estrebs.

—¿Cinc duros?... ¿Per què us els haig de donar?

—¿Que no sab que he votat per vostè?

—¿Es dir que m'heu donat el vot ab l'esperansa de cobrarlo?

—No senyor; però'm sembla que cinc duros...

—¿Però no compreneu que si donava cinc duros a cada elector, demà hauria d'anar a captar?...—

DESPRÉS DE LA BATALLA

—¡Tot ho havem perdut, menos l'honor!
—Tens raó, noi. Lo que no's té no's perd.

¿Saben què va tenir la frescura de contestarme?

—Bel!... Ara rai, que allà'n farà forses...—

***

Quan vaig pel carrer, a cada moment m'aturen persones a qui no conec ni de vista. Y totes me venen ab la mateixa cansó.

—Jo soc representant d'una fàbrica de quitrà, y com que ara va a emprendre's en gran escala l'enquitranat dels passeigs, li agrairia que pensés en mi...

—Jo tinc un terreno més enllà de cà'n Rabia, que, mal m'està el dirho, podria servir molt be pera construirhi un park municipal, y'm sembla que si vostè s'hi empenyés...

—Jo he inventat un tinter, el *Tintero Fénix*, que té tinta per cinquanta anys y que, pera les oficines de Casa la Ciutat y tinencies, seria una adquisició admirable...—

Y com que soc regidor y estic en el dever de desvetllarme pels interessos de la ciutat, vulgues, no vulgues, haig d'escoltarlos y pendre les tarifes de preus que'm donen, y

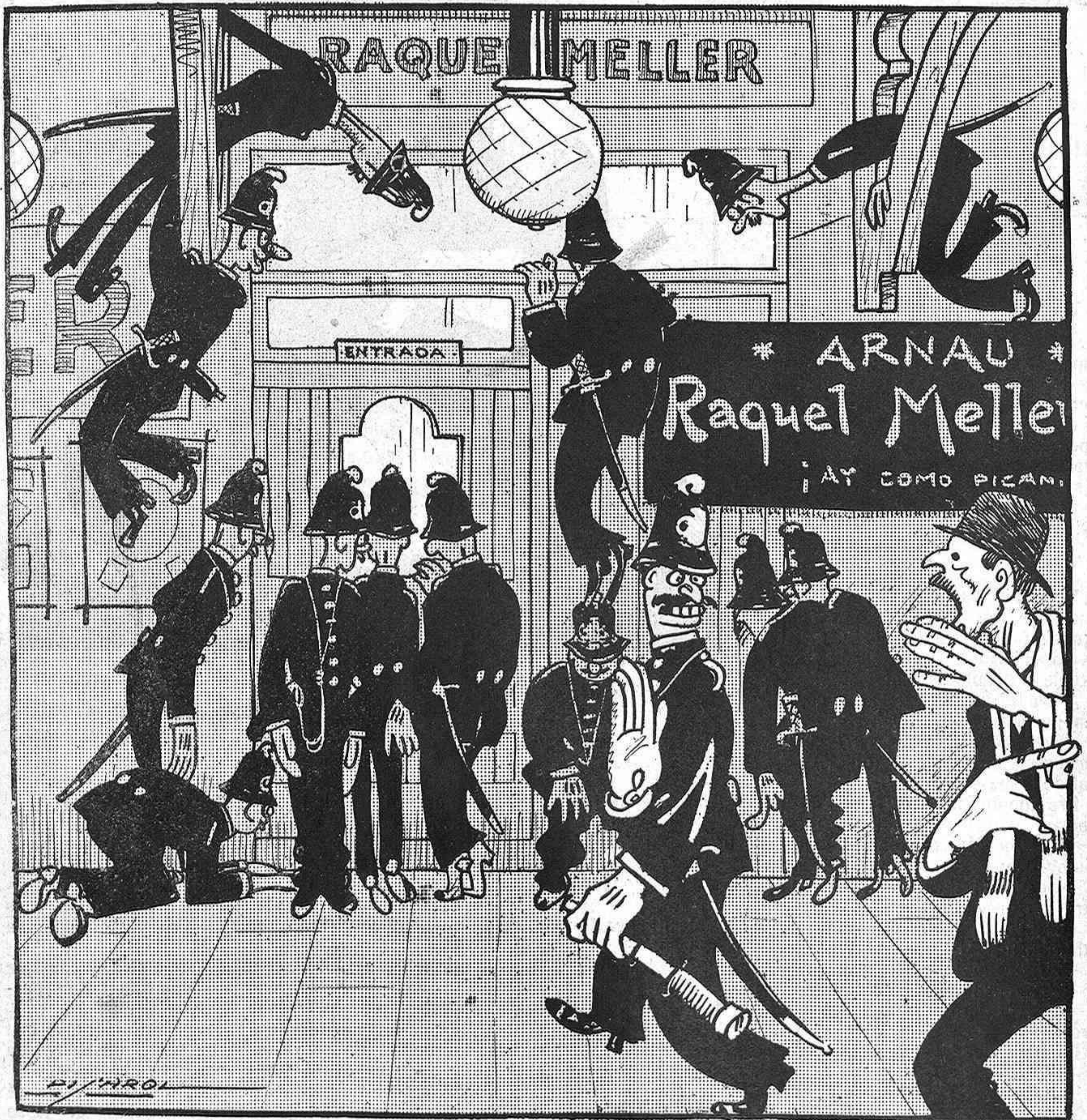
ferme carrec dels dibuixos que m'ensenyen, y atendre les seves observacions, y aguantar l'elogi que'm fan dels seus quitrans, dels seus tinters y dels seus terrenos de més enllà de cà'n Rabia.

***

Temerós d'incorrer en algun oblit que pogués ser motiu de disgustos, prenc nota de tot lo que, verbalment o per escrit, me solíciten, y resulta que a hores d'ara ja m'han demanat:

Cinc fonts.

Onze bancs de pedra.
Disset fanals de gas y quatre focos electricos.
Cent vintinou arbres.
L'empedrat de tres carrers.
La construcció de dues clavegueres.
La desaparició d'un urinari que fa nosa.
L'instalació de tres que fan falta.
La concessió de sis kioscos de refrescos.
L'establiment de quatrecentes cinquanta set parades de castanyera.
El permís pera edificar una casa fòra de la linia.

LO PRIMER ES LO PRIMER

-Corrin, guardies, corrin!... Allà baix s'està cometent un crim esgarriós!
-Con mucho gusto, pero, aguarde usted un poco, que ahora va a cantar la Meller.

L'autorització per a posar dos toldos sense pagar.

Y altres y altres coses, la majoria d'elles injustes y ilegals, però totes sol·licitades per ciutadans digníssims, que ab el seu vot y la seva propaganda han contribuït, segons m'asseguren, a la meua elecció.

**

Y es lo que jo penso:

—Si com qui diu acabes de sortir del ou; si no ets més que regidor electe; si encara no has pres possessió, ni tens autoritat, ni mando, ni res, y ja't trobes aixís, ¿què deuria succeirte, deus piadosos, el dia en que de debò llueixis la medalla y els municipals te saludin y se sàpiga que ets de tal comissió y que t'han encarregat de tal ponència?...

¡Ah!... Si jo ho hagués sapigut, no m'hauria pas deixat entabanar pels amics del casino...

¡Ditxosos els que mai han anat en candidatura!...

¡Ditxosos els que, haventhi anat, han tingut la sort de quedar derrotats en l'incruenta batalla!...

MATIAS BONAFÉ

Per què no ve *La Goya*

L'aplassament de la vinguda de la famosa coupletista *La Goya* al «Principal» ha causat tanta sorpresa y tanta indignació entre'ls barcelonins, que ha semblat l'esclat d'una bomba orsini.

Y, com succeeix després de petar una d'aqueixes màquines infernals, ara resulta que tothom *hi era*, tothom coneix els detalls més insignificants, y tothom sab el còm y el per què de tot lo ocorregut entre *La Goya* y en Franqueza.

De lo que s'ha dit y redit per Barcelona, de si la Junta de l'Hospital l'ha *prohibida*, de si el «Comitè de Defensa» s'hi *oposa*, de si en Calvet se la vol tota per ell, de totes aquestes suposicions no volem parlarne, perquè no val la pena.

A l'objecte, doncs, de recullir una informació serena y justa varem decidirnos a consultar la mateixa gent del Teatre de Santa Creu. Cap all't dic..., y preguntem an el propi Franqueza que s'estava a la porta, ab l'intenció, segurament, de no deixar passar an en Crehuet o en Morató si entraven ab *pase*:

—Què ha estat això de *La Goya*, don Ramon?

—Senzillament: que'ls de Madrid me li han allargat la contracta... Vès, que m'han ben *dallòs*!

Es natural que l'autor (?) de *Compte corrent* digui lo que li convé per a esquivarse la culpa del fracàs—varem pensar. Y, aleshores, prenguerem la determinació d'entrar a l'escenari en busca de més sinceres explicacions. Pel camí, en el corredor, ens topem ab el simpatic Andreu.

—Què'n sabeu res, d'això de *La Goya*?

L'home, com que es persona manada, respon ingenuament:

—Dispensi, jo no sé més que lo que sento;... y lo que sento no ho puc dir.

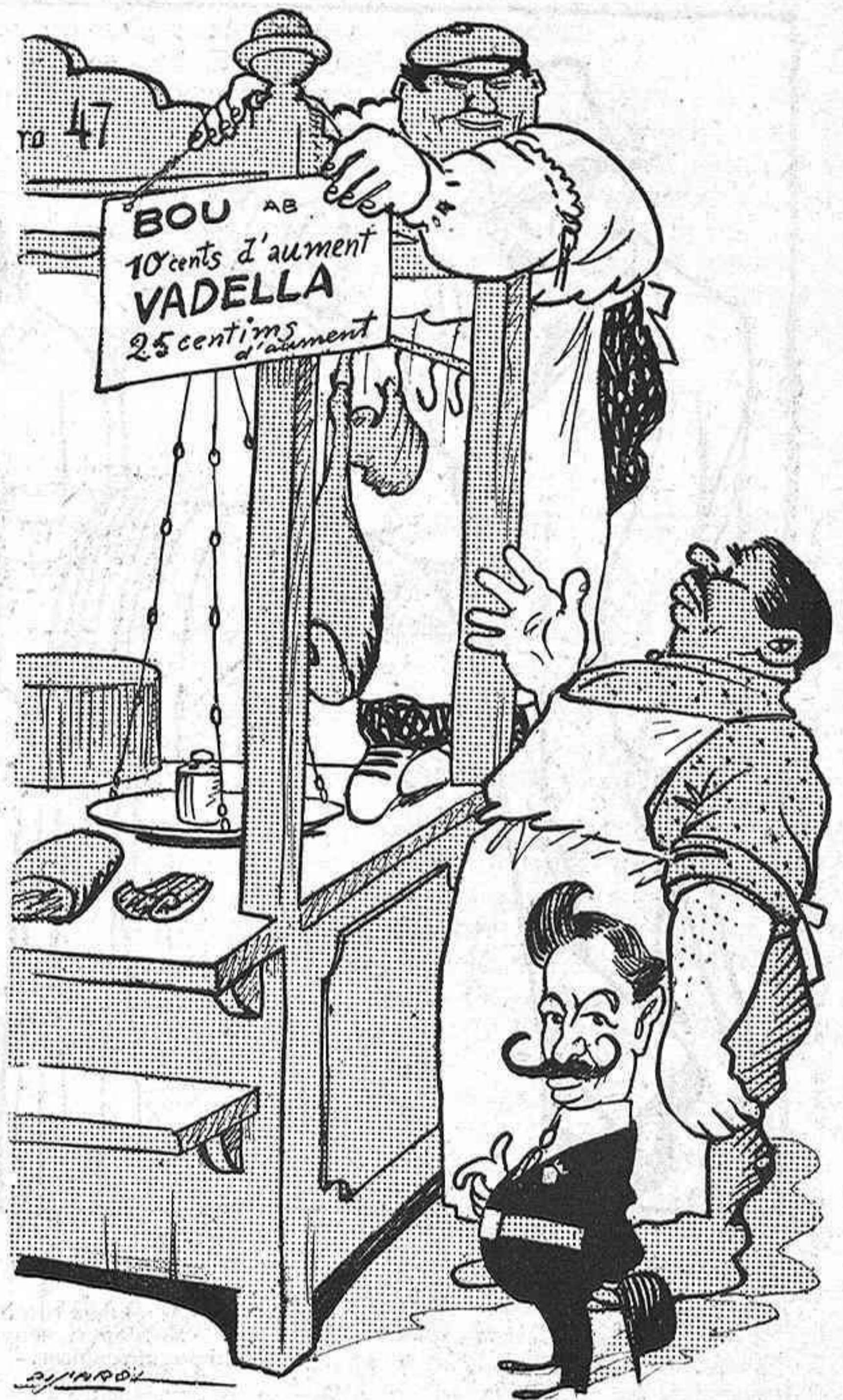
Més avall encaixem ab en Miquel:

—Per què no ve *La Goya*?

—Per por de no cobrar.

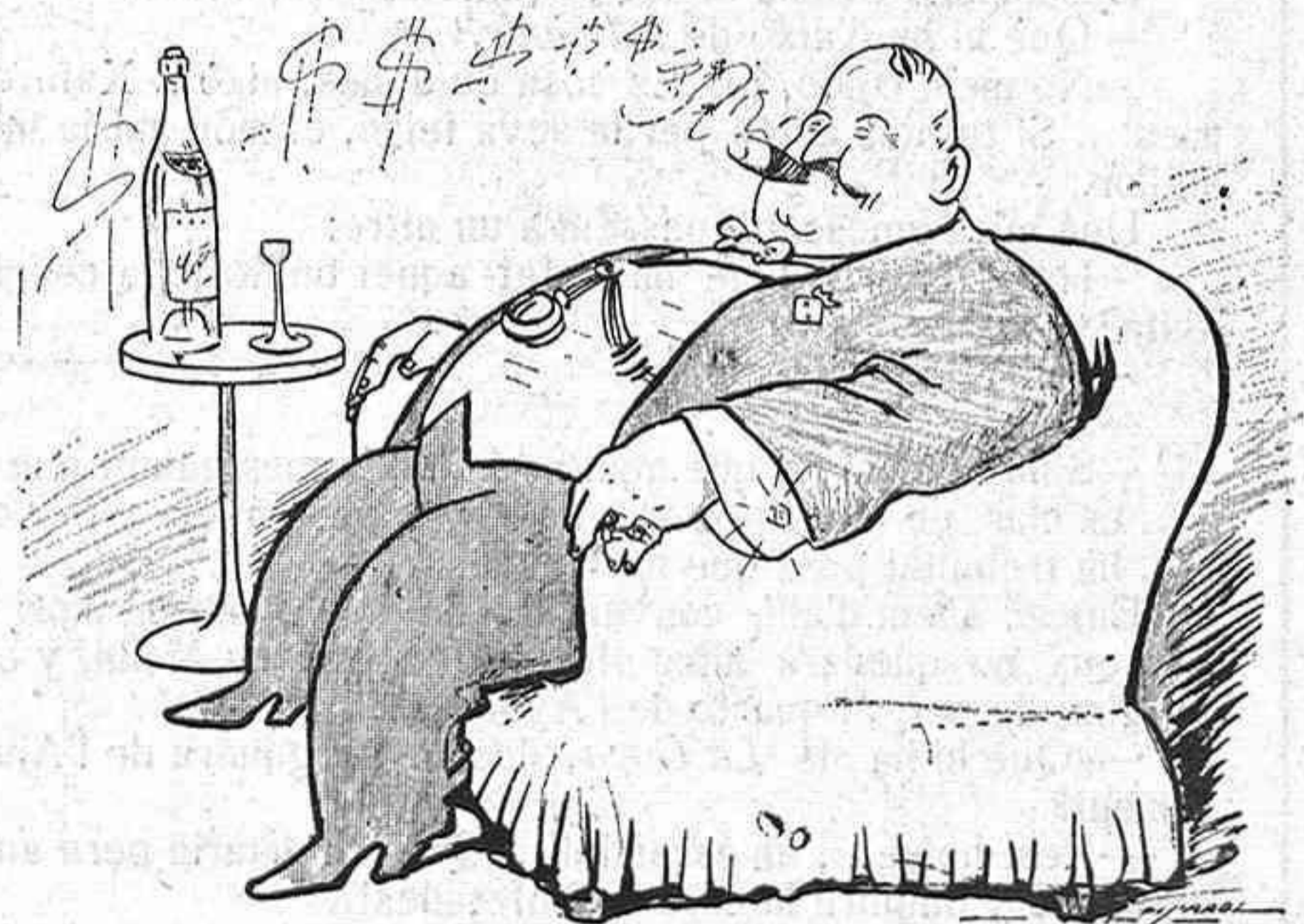
A l'entrar a l'escenari, ens entrebanquem ab l'eminent director d'escena senyor Giménez. Estava encara tot emocionat pels aplaudiments que acabava d'escoltar *au feu de la rampe*.

—*Buenas*, don Enric... ¿Què ha sigut aquest inesperat aplassament de *La Goya*?

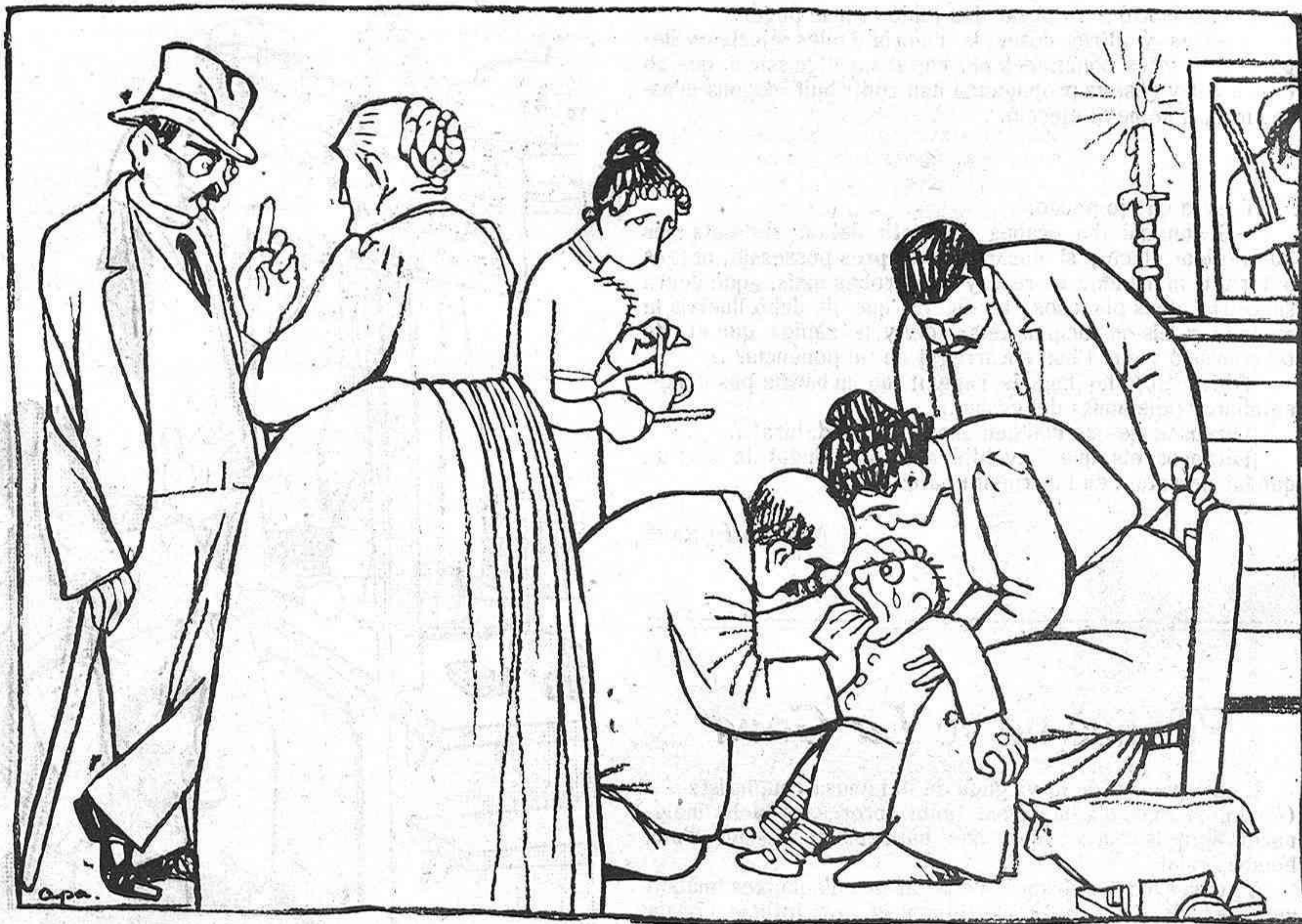
QÜESTIÓ TAULERIL

—Aquest es aquell regidor que no vol que s'apugui la carn?
—Sí; y's comprèn. Com que, si l'apujavem gaire, ell no hi arribaria!

«APURANDO LA COLILLA»

—Desagrats!... Quatre anys de regidoria han sigut per a mi un sacrifici tan gran que sols podien pagarme'l ab la reelecció.

ACCIDENT DOMESTIC

—Ai, el meu filllet! Jugant s'ha ficat un botó al coll y, si no li treu aviat, s'ofegarà...
 —No s'apuri, senyora; aquets botons ja'ls fabriquem ab quatre foradets al mitg pera que la quitxalla hi pugui respirar.

—Què vol que sigui!... Una desgracia pera tots! Però ara se'n convencerà, en Franqueza, y veurà que quan un empresari té la mala estrella, ni les *estrelles* més famoses li resulten bones.

Desseguida treiem el nas al quarto d'en Guitart:

—Què hi ha d'això de *La Goya*?

—No me'n cuido, jo. Es cosa de dones, això... Xafarderies!... Si tothom estés per la seva feina, el món aniria molt millor.

Una mica amoscats, passem a un altre:

—Hola, Nolla! ¿què ha estat aquet bullit de la coupletista?

—Ja us ho podeu pensar.

—Què?

—S'ha enterat de que aquí no hi havia més galant que jo y... es clar, en Giménez, de sota mà, per enveja y per celos, ha treballat pera que no vingués.

Ens en anem d'allí, convensuts de que quan se mori en Lerroux no quedarà altre *Alejandro* que en Nolla, y ens dirigim, de pet, al quarto de l'Aymerich:

—¿Què hi ha de *La Goya*, ilustre sangonera de l'Ajuntament?

—Res, home..., un escandoll!... Que n'hi hauria pera anar a Madrid y omplirli la cara de bofetades!...

Espantats, tremolant, sorpresos de veure que un actor comic tan comic se pren les coses tan tràgicament, saltem d'un bot al *saló regi*, ocupat per la senyora Morera:

—Vostè sí que ho deu sapiguer millor que ningú...

—Expliqui's.

—Per què no ve *La Goya*?

—Acosti's, que li dirè a l'orella.

Ens acostem y... ¡Gasta una gracia molt irònica y uns mots molt grafics, donya Maria!

Y entrem, finalment, al quarto de la Xirgu. L'eminent actriu s'estava arreglant pera l'acte final de *Magda*:

—Ja'ns perdonarà... El dever d'informació ens ho imposa... Voldriem que'ns digués lo que sàpiga referent a la retirada de *La Goya*...

Y l'esplendorosa artista catalana, acompanyant a la frase prudent un gest d'exquisida amabilitat, comensa:

—Volen saber la veritat?... Doncs vaig a dir-la, perquè jo, encara que fassi papers de gran tràgica, soc molt ingenua: *La Goya*, si no ha vingut, es per mi; perquè jo m'hi he oposat enèrgicament. Ha sigut lo que en alta política se'n diu «una qüestió de confiança». Jo vaig presentar al senyor Franqueza aquest irrevocable dilema: O ella, o jo!... Y, com era de suposar, he guanyat jo. Ha vingut la ratificació de poders, y les coses tornen a estar com estaven, en el lloc que, dignament pera tots, devien estar.

Varem felicitar-la calurosament y, a l'agrairnos ella ab un graciós somris les nostres paraules, aquells ulls vivissims y expressius, que transparenten aquella ànima tan gran y tan forta, varen durnos a l'esperit la convicció de que la famosa coupletista espanyola no posarà els peus al «Principal» entant que'ls adorables peus de la nostra gentil Marguerida no's decideixin a sortirne.

MUNICIPALES

S'ha esvair lo que, essent pera molts una incògnita, ha constituït pera nosaltres una sorpresa.

El cos electoral barceloní s'ha pronunciat altra vegada. Pera desgracia de tots, pera desgracia de Barcelona y afront de l'història democràtica de la nostra ciutat, ho ha fet en el sentit que més podia d'oldre'ns.

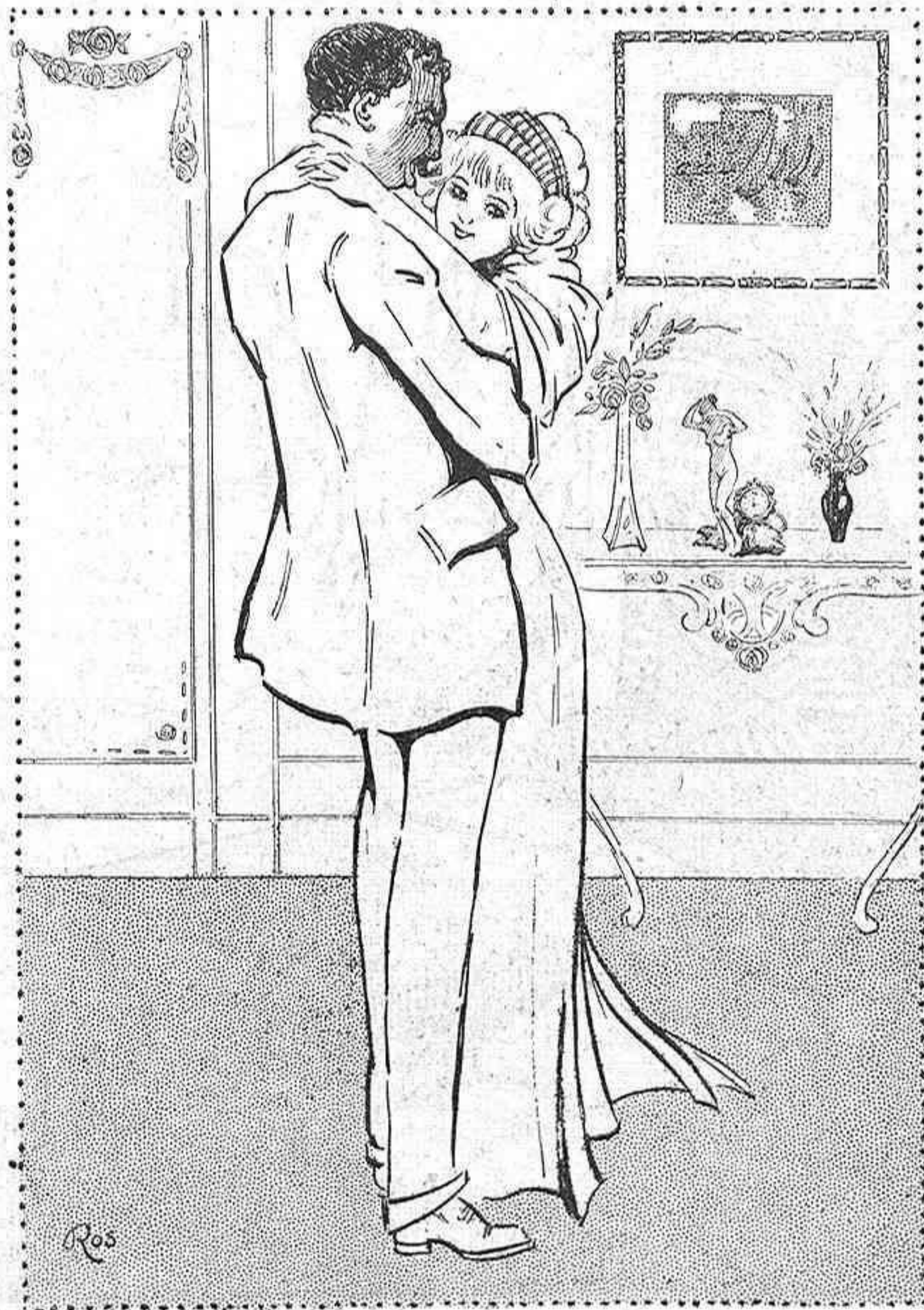
La coalició de les dretes, desferres d'un sistema polític que ja crèiem haver enterrat fa uns anys per sempre, surt de les urnes ab onze candidats, que suposen, quan no altra cosa, una votació nodrida y empenyada.

No es aquet lloc indicat pera deduir les conseqüències polítiques d'aquet triomf, que estimem una reacció davant les disbauxes lerrouxistes, y com a tal, efimer, passatger... Barcelona's donarà compte molt aviat de lo que la victoria dels conservadors y carlins significa, tornant pel seu bon nom y la seva tradició polítiques...

El fet es que tindrem Ajuntament ab mitges soles, y que, donada la seva especial composició, no són poques les emocions que als curiosos ens esperen.

Sumant els que pendran possessió a primers d'any, y deduits els que en la mateixa data sortiran, resulta que constituïran el vinent Ajuntament 11 nacionalistes federals, 24 lerrouxistes y 15 catòlics-conservadors.

Es difícil endevinar lo que aquets senyors faran pera

REGIDOR ELECTE

—Ara sí que podré anar ben eleganta, eh?
—No, noia. El quefe va dir que no'n tenim prou ab esser honrats, sinó que havem de semblarho... Te posaré llibreta a la Caixa d'ahorros.

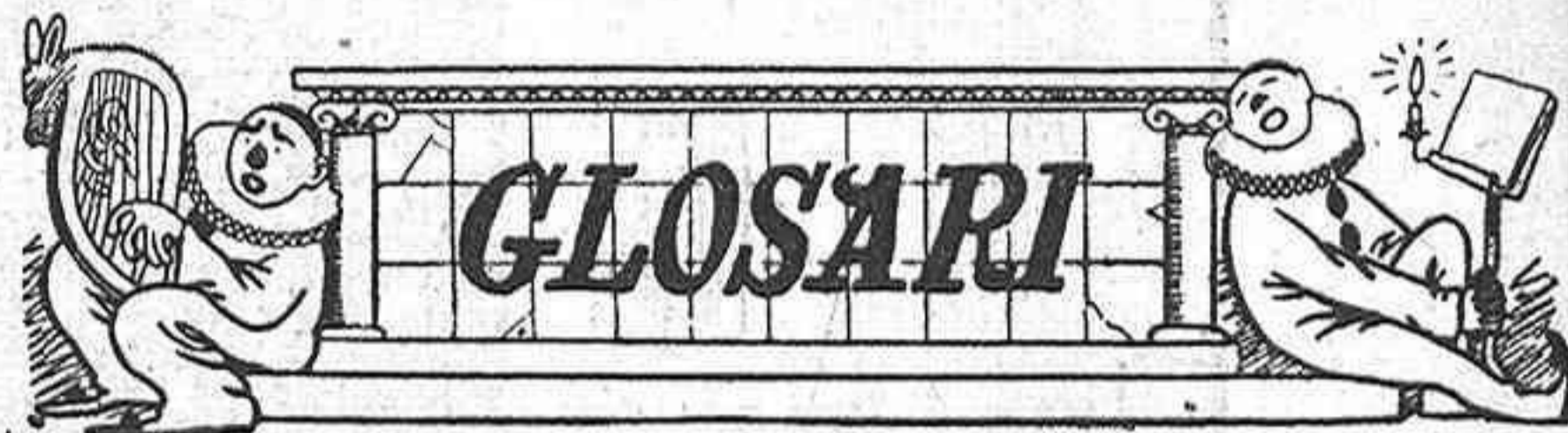
diferenciarse en tot dels seus predecessors, aspiració única y suprema del poble que'ls ha votat.

No'ls mancarà feina, a bon segur.

A nosaltres, quina honradesa y imparcialitat tenim ben demostrada, ens toca esperar, desde'l nostre lloc d'honor, el desenrotll dels aconteixements. Com deiem la setmana passada, temps tindrem de sobres pera parlar de tot, donant a cada hu lo que en justicia li correspongui.

Esperem, doncs, tot fent vots pera que mai més tinguem de lamentar una resurrecció de les forces ultramontanes com la que Barcelona acaba de patir.

JUST

EL DINAR AN EN «BOMBITA»

El glosador ha anat al dinar ab que'ls amics y admiradors d'en Bombita han obsequiat al torero, per un acte de beneficencia que ha fet als de la seva classe.

El glosador ho vol veure tot, sia de la mena que sia. Fins un cop va voler veure una sessió de l'Ajuntament, pera convence's ben be d'aprop de si es veritat tot allò que diuen; y va quedarne tan convensut, que no pensa tornarhi més.

Al dinar erem uns vuitcents, aristòcrates, classes passives, fills del poble, obrers, menestrals, revisters de toros, ganaderos y tota la mena de gent que estima l'Art Nacional per damunt de totes les coses, destacant, com es natural, els que porten cueta al darrera perquè l'ofici s'ho porta.

El dinar va ser molt mogut, com solen ser tots els dinars aont mengen les majories. Hi va haver andalús, els seus chistes, el seu champagne, adhesions, brindis, allò del ram, allò altre d'enviar el telegrama, que tots ho voten però ningú el paga... y queda per enviar; hi va haver discursos en vers, en prosa lliure, en dècimes reals; hi va haver aquell senyor que hi ha als dinars que s'enterneix y ningú l'escolta, el que llegeix y tampoc l'escolten, y el que parla fins a ser aplaudit y torna a parlar quan l'aplaudeixen, a més del discurs de gracies, que es el que diu l'interessat, ab el cor com un cop de puny y les llàgrimes a les pestanyes.

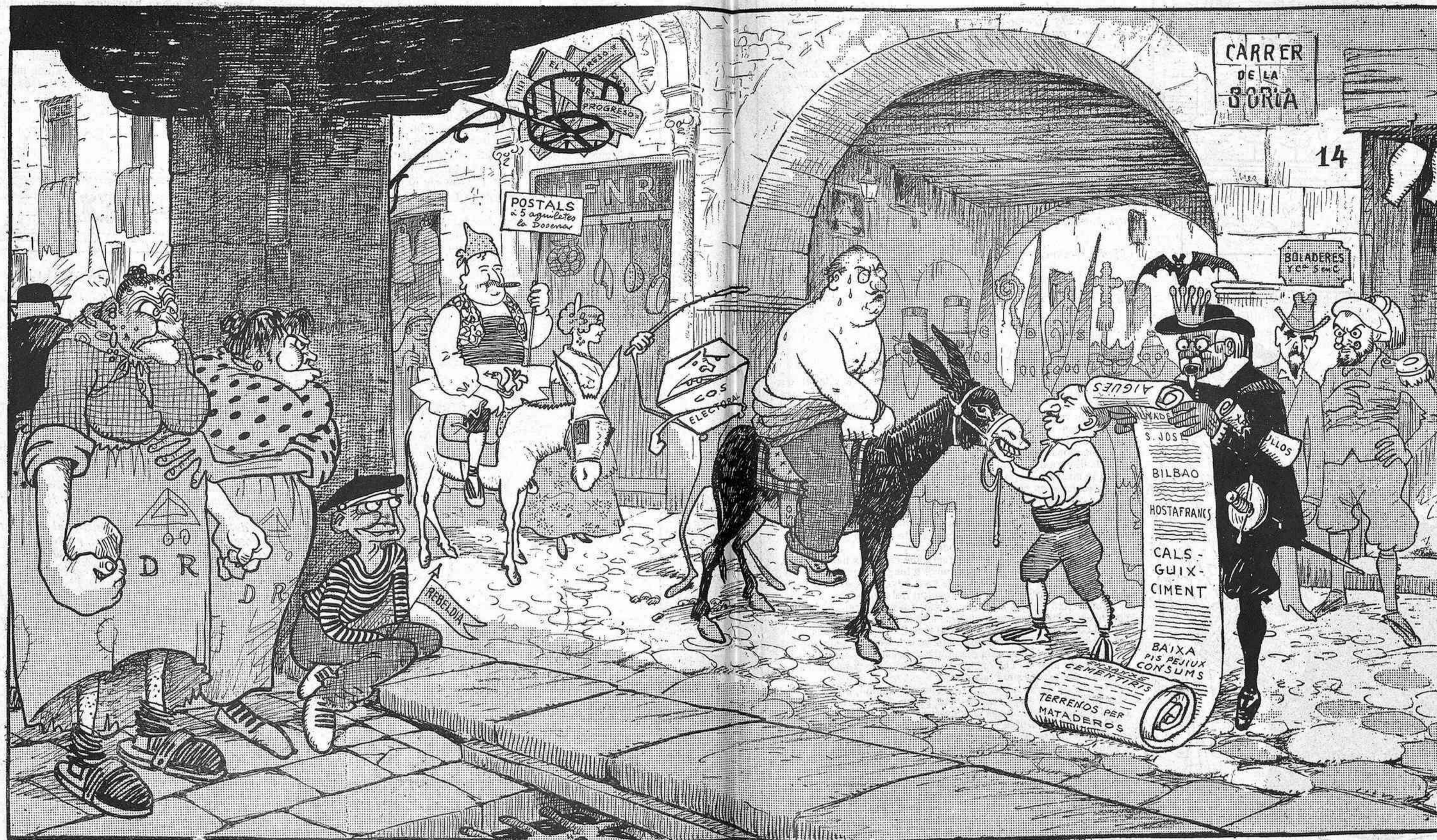
Tot això està be y ja hi estem fets. Si l'obsequiat en lloc de toros hagués tractat un altre ram (el de ministre per exemple) y haguéssim sigut vuitcents, descomptant els aliments, hauria passat lo mateix. El banquet es unilateral, bilateral y uniforme. Aixís que'ls homes se reuneixen se tornen moltons y tots se semblen, de desde'l pol fins als tropics, ab la variant de la roba.

Lo digne de notarse no es això. Lo tipic era, en aquet dinar, lo que la gent no creu: la serietat del torero.

El torero, el public se pensa que es un home esvalotat, bellugadís, alegre, graciós, y potser ho sien de un a un, però quan se'n reuneixen cent, com n'hi havia en aquestes taules, són d'una serietat, d'una tristor, d'un nuvol, d'un silenci, d'una posa tan seriosa y acadèmica que'ls senyors del ram de la Llengua, o els individus numeraris del ja sabi y venerable Institut d'Estudis Catalans, semblarien de Sant Mus o de la Gatzara Continua al costat d'aquet personal que se les té d'haver ab les banyes!

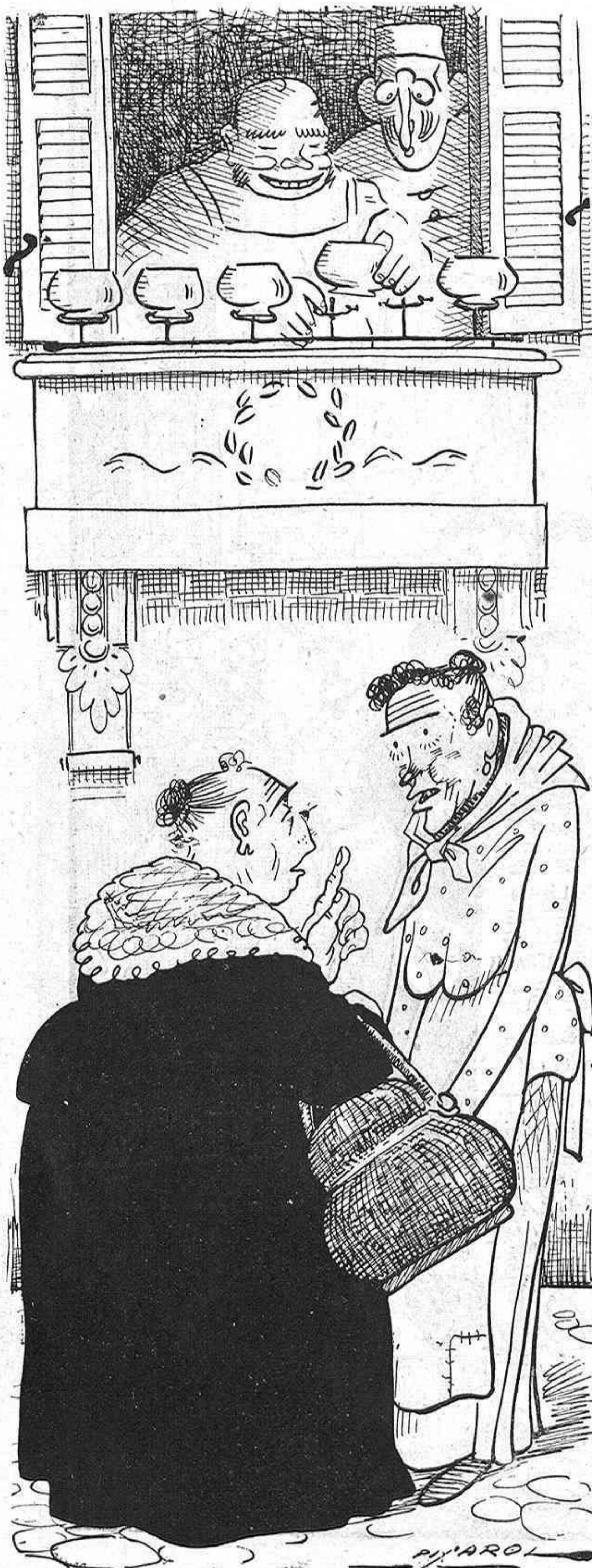
Ni un moment ne va riure cap; ni van parlar, ni van moure's. Pera ells l'acte era una missa, un ofici que da-

UN QUADRO CÈLEBRE APLICAT A LES CIRCUMSTANCIES

“BORIA AVALL”

A LA VIGILIA

—Ja ho sab que diuen que demà ve la Pau?
—Què val que li digui!... Jo, mentres me tinguin el noi allà a Manilla no'n crec res.

ven al mestre, un combregar espiritual an el sacerdot del toreo, l'acte liturgic de dinar en honra de la tauro-maquia. Els altres cridaven, però ells... callats; les classes aristocràtiques bromejaven, y ells no responien; el poble els tirava una oliva..., y ells... la mateixa indiferencia que si fossin a la plassa. El que vingués pera fer escandol que'n fes..., eren tolerants, però no volien ser còmplis de la broma. Tenien mires més altes, y cumplien una missió: la de fer acte de presència davant d'un fet transcendental que ha de tenir el seu versicul en la Biblia taumàquica!

En tot lo llarg del dinar, no més a un torero veí li vam sentir aquestes sentencies:

Que en Bombita en el toreo venia a ser la Torre Ifel.

Y que'ls toros van tan a menos que n'hi ha que van a les corridas—fa vergonya de dir!—«a divertirse».

A divertirse, sí, senyors... Lo mateix que hauria dit un autor, un sabi, un sacerdot! Lo mateix que hauria dit el senyor Comas y Solà dels que van a l'observatori tan sols pera guaitar ab l'ullera.

XARAU

Madrid, Novembre, 1911.

□ □ ————— □ □

Manca un fotograf

En alguns confreres de la mena dels ilustrats s'han donat, o's donen aquets dies unes fotografies que venen repetintse a cada elecció, y que, més que tot altre fet, demostren fins ont arriben la vanitat y la tonteria humanes.

Suposem en el bon llegidor a un ciutadà pacific, honrat, amant de la seva familia, vetllador gelós dels seus interessos, que abandona únicament de quan en quan pera cumplir ab aquells devers de ciutadania que la llei imposa y que contribueixen a la marxa general de la nació.

Alegantse en el llegidor aquet floret de condicions, no es tampoc cosa extraordinaria suposar que a l'arribar un dia d'eleccions sortirà l'home de casa, y que, deixant per un moment els seus quefers, s'encaminarà tranquilament al seu col·legi electoral pera posar en les mans del president de mesa la papereta que més s'adigui ab el seu modo de pensar.

Terminada aquesta funció augusta que compleix naturalment, sense pompa de cap mena, com convé a les practiques democràtiques, se'n torna el bon llegidor a casa seva en espera de que, per qui correspon, se li digui el resultat del seu esforç.

Doncs això tan planer, tan senzill, ho fa el llegidor, ho fem nosaltres, perquè som uns *nyebits*; lo que diriem, uns ningú.

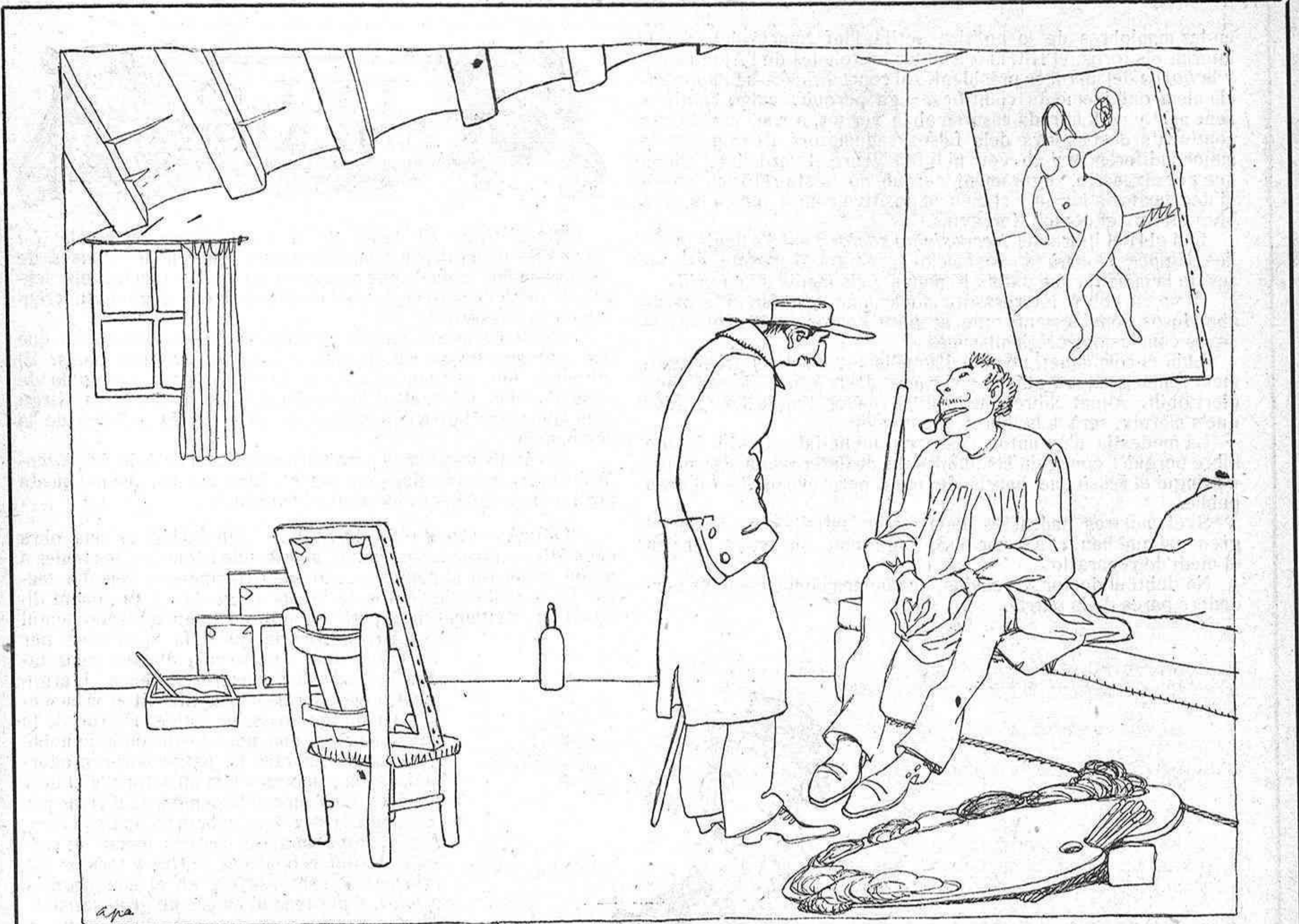
Tal com sona. Si en comptes de practicar un ofici, de dirnos industrials, comerciants o propietaris a seques, fossim quefes de partit, cimals, homes representatius, ja sabriem l'importancia y la serie de mals de cap que'l senzill y facilissim moment d'anar a votar comportava pera nosaltres!

Perquè no hi ha més. En Lerroux, en Cambó, quants ciutadans han assolit certes alseries, no poden anar a votar com ho fan el llegidor y el qui escriu aquestes ratlles.

Que diria l'Europa, què pensaria el món, si per desgracia s'enterava un dia de que tenim per aquí uns senyors que's diuen Cambó, Lerroux, Roig y Bergadà, etc., els quals tiren, en dia d'eleccions, la papereta a l'urna del modo que acostumem a ferho els altres ciutadans?

Quan s'ocupen certs llocs s'ha de tenir a mà un fotograf que us retrati y dongui fe del vostre acte, pera que la massa dels badocs s'extasii contemplantvos. Convé, principalment, conrear l'admiració, pera que'l fanatisme y l'idolatria no decaiguin.

El sufragi, igualitari, justicier y nivellador, no està per romansos. Ell es el qui s'encarrega de tornar pels furs de la veritat, equiparant els vots y prescindint d'inutills etiquetes. Passantse aquestes y altres ridiculeses per dessota del bras, mana que'l vot d'en Lerroux, el d'en Cambó, o el de qui siga, valguin, no ja lo que'l teu y el meu, bon llegidor al qual faig referencia, sinó lo que val el del més humil dels repartidors d'*El Progreso* o de *La Veu*.

EN EL MÓN DEL ART

- ¿Es dir que va malament això?
- Sí; aquesta vaga ens té fastiguejats.
- ¿Vaga de què?
- De compradors de quadros.

Lo bo es que'l poble, que generalment tot s'ho creu y que poques vegades s'atura a mirar lo que al darrera de certes coses s'amaga, pensarà, potser, que les fotografies de *fulano de tal en el moment de depositar el vot* són filles de la casualitat o de la xamba, com si un retratista a punt de maparvos se trobés al girant de cada cantonada.

Consti si per cas als que aixís opinin, que van del tot equivocats. Pera retratar un senyor en l'acte de votar precisa que'l fotograf vagi el dia abans a casa seva, y acordi ab l'interessat el *punt, hora* y demás detalls. No hi valen les sorpreses.

Vanitat de vanitats... Conseqüència, potser, de creure que som, els que formem a baix, un aplec de llonzes sense sentit de lo just ni noció de la mesura...

En Lerroux, el demòcrata, s'ha fet retratar en el moment de depositar el seu vot...

Més gracia que aquesta manifestació del seu inflament conté l'ocurrencia d'un amic nostre, que, com qui deixa anar un secret d'Estat, revestint les seves paraules d'una importancia verament extraordinaria, va dirnos diumenge a cau d'orella:

—Volen la noticia del dia?... Sé de bona tinta que, obeint a indicacions de la *Catalana General de Credit*, ha votat en Lerroux la candidatura barcelonina...

BLET

PAPERAM

NERVOSISMO SOCIAL, pel *Doctor Xercavins*.—La hipòtesis de l'analogia entre'ls organismes biològics y els organismes socials ha seduït a molts esperits il·lustres. El sabi Spencer, en la seva obra: *Introducción a la ciencia social*, expressa les grans dificultats que presenta l'estudi de la sociologia. Aquet cèlebre individualista es, contrarrestat pel socialisme comunista de Karl Marx. Les doctrines defensades per aquets dos homes arrenen més aviat dintre d'un criteri filosòfic.

La política y la sociologia, a l'entendre d'altres sabis, han d'esser ciències experimentals o han de caure en l'esterilitat de la metafísica.

El doctor Xercavins ha sotmès a una veritable experimentació científica la malaltia social y política que pateix Espanya, fent un estudi anatómic, fisiològic y patològic de l'Estat espanyol, relacionant científicament el funcionalisme individual ab el col·lectiu y desenrotllant un plan complet de diagnostic, pronostic y tractament de l'enfermetat d'Espanya.

Totes les pàgines, admirablement escrites pel notable neuròpata doctor Xercavins, contenen observacions inspirades en el més prudent y racional esperit medic-pedagògic, constituint una obra acabada d'erudició y patriotisme científic; d'aquell patriotisme pur, desinteressat y fill de la sabiduria y no de la xerrameca dels polítics de professió.

La premsa espanyola y gran part de la catalana, engolfades

en les maniobres de la política petita, l'informació del crim, la loteria, els toros, el Rif, la crisi, les bretolades de l'Ajuntament y la barra del marquès president, sol concedir escassa importància als aconteixements científics, siga perquè'l vulgo continúa sent neci y no li agrada casarse ab la veritat, o que, aturdit per continuats desenganys dels falsos redemptors, ha caigut en la major indiferència y no veu ni li fan veure el verdader Cirineu que pot aixecarlo, segurament perquè no gasta retòrica barata ni declamatoria burda y sí ciencia positiva com la que en la seva obra ofereix el doctor Xercavins.

Qui obri el llibre del *Nervosismo social* y entri a llegir aquelles pàgines, trobarà la satisfacció de veure ab claretat les causes de la malaltia que pateix Espanya y els medis de curarla.

Hi ha en l'obra interessants documents que fan avinent els abundosos coneixements que acapara l'autor pera provar les seves conclusions originalíssimes.

Libres com aquet, no són d'aquells que desde el primer moment tenen gran acceptació, per caure després en el més complet oblit. Aquet llibre, malgrat no haver tingut l'exit ruidós que's mereix, serà dels llibres que queden.

La modestia d'un autor, l'escassa publicitat que s'ha fet del llibre perquè'l coneguin els publicistes desinteressats, faran que no tingui el ressò que hauria de tenir pera que arribés al gran public.

Si els nostres padrastes de la patria l'estudiessin, sabrien el greu mal que han fet a la nació. Si tinguessin consciència, sabrien el medi de repararlo.

No dubti el doctor Xercavins que homes com ell són els veraders pares de la patria.

PRINCIPAL.—El debut de la tonadillera espanyola *La Goya* s'ha aplassat pera'l mes de Janer. Ignorem les causes de l'aplassament, lo que's pot assegurar es que'ls efectes els sentirà de debò l'empresa, la qual confiava ab ella al punt de creure-la la seva salvació.

—Persones que'ns mereixen molt credit ens asseguruen que les representacions de *Magda's* compten ara per plens. El miracle's deù, més que a la forsa de l'obra, prou coneguda de nostre public, a l'excelent interpretació que hi donen la Xirgu y en Giménez, dignament secundats pels demés artistes de la companyia.

—No arribem a temps pera parlar de l'execució de *La Xacolatereta*, estrenada dimecres passat. Això vol dir que'ns queda poca o molta tela pera la setmana entrant.

ROMEA.—*Cuento de Abril*, d'en Valle-Inclán, es una obra poemàtica en tres actes que té la gracia de triomfar a les taules a pesar de ser tot lo contrari de lo que exigeixen les lleis del teatre. El nou llibre de l'autor de *Voces de gesta* es purament literari, eminentment liric, però d'una forsa poètica y sentimental

tan extraordinaria que's fa mestressa per complet dels oients (no'n diguem espectadors) desde les primeres escenes. L'argument no pot ser més insignificant ni més senzill: Un patge trovador està enamorat de la seva princesa, una noia destinada a un noble guerrer de Castilla. El patge sorprèn admirada a la princesa y li fa un petó; ella el despedeix y ell s'imposa la penitencia d'errar per les montanyes veïnes cobert ab una pell d'os. Així el troba un dia el castellà anant de casera, de qui reb insults, burles y ferides. La princesa ho sab; renyeix ab el seu promès oficial, y perdona al patge, ab gran satisfacció del public, perquè sab que'l tal patge es en Calvo y diu uns versos molt dolsos y molt arrodonits. Com veuen, això, que sembla una visió de la *Sala Merced* (abans «Mercè»), no seria res si no anés acompanyat d'una lirica primorosa y d'uns pensaments molt delicats y molt originals. Per això diem que en Valle-Inclán lo que ha fet ab el seu *Cuento de Abril* es demostrar als obcecats que no creuen en els versos l'alt poder de la poètica rima quan aquesta es tractada per mans expertes y per una inteligencia que no's mou del degut enlairament.

L'execució, molt discreta per part de tots, y molt particularment per part dels protagonistes Lola Velázquez y Ricard Calvo.

—La companyia Calvo acaba de reproduir, ab gran acert també, el magnific quadre dramàtic del nostre Ignasi Iglesias *Juventud*.

TÍVOLI.—L'empresa ha tingut la pensada d'inaugurar les funcions *vermouth*. Cada tarde, a les cinc y mitja, comensarà la secció especial, alternant ab variades películes cinematogràfiques grans atraccions, formades pels millors números del Circ Equèstre que funciona de nits. Veurem si la pensada serà tan bona que la gent, que no es tonta, s'eliminarà a omplir les sessions de tarde y deixar pera les rates les de la nit.

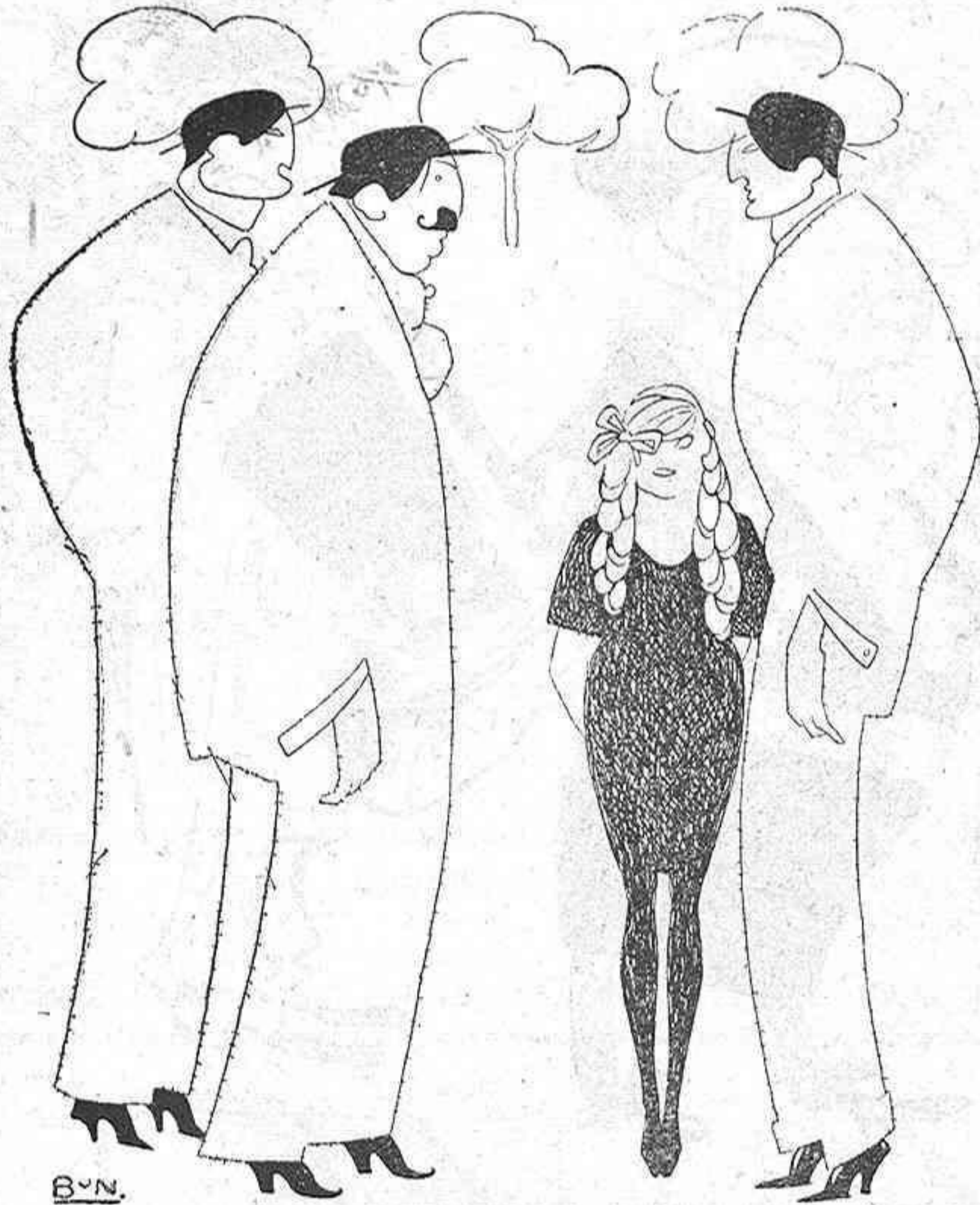
NOVEDADES.—S'ha estrenat ab bon exit la sarsueleta *Por peteneras*, música d'en Calleja, lletra de Seca y Fernández. Pera aquesta setmana s'anuncia *Agua de noria*, estrena aplassada no sabem per què. En el número proxim podrem dirne alguna cosa.

EN SUBSTITUCIÓ DE «LA GOYA»

—Si li es igual un tonadillero, jo m'ofereixo a meitat de preu!...

ESQUELLOTS

B.N.

¡IGNOCENCIA!

—¿Ja ha fet la primera comunió?
—Oh, no!... Es massa petita, encara. Però, ¡no's pensin, aquí ont la veuen, ja ha sentit a la Meller y a l'Escribano.

NUEVO.—Ha entrat a formar part d'aquesta companyia el graciós y ja popular actor comic senyor Carabellido que fins ara havia treballat ab exit en el Saló Arnau.

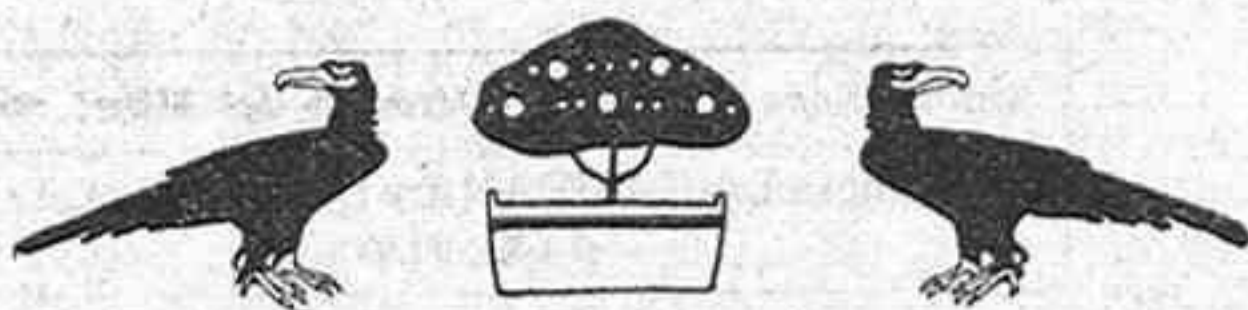
APOLO.—Dissabte passat s'estrenà l'episodi *Espina entre flores*, obreta de circumstancies revolucionaries que va resultar del gust de la parroquia. El seu autor senyor Fola, que ha desbancat an en Lerroux del trono del Paralelo, va ser ovacionat com de costum.

Els interprets varen ajudar a l'exit.

—Pera demà, dissabte, s'anuncia la primera d'un altre melodrama del mateix Fola: *La Sociedad ideal*.

GAYARRE.—Val la pena d'anar a veure y a sentir la Paquita Escribano, cansonetista espanyola que acaba de debutar en aquet saló de varietats. Figúrinse una senyora guapa, molt guapa, desenvolupada sense exageració, ab una distinció y una elegancia que per elles voldrien moltes aristocràtiques dones de les que aniran al ball de l'Infanta; y figúrinse que aquet bé de Deu de carn jove y fina canta com un rossinyol y's mou com un *pavo real*... Potser li falta una mica de gracia picaresca, una mica d'ingenuitat desenfadada, si la comparem ab una altra estrella del seu gènere que actualment dona molt que parlar, però com que totes les qualitats es molt dificil trobarles en una mateixa personeta, com totes les essencies no's troben mai en un mateix pot de càl apotecari, per això ens guardarem de desmereixer a la Paquita Escribano, y per això no volem negar el nostre aplauso y la nostra admiració ni a l'una ni a l'altra.

L. L. L.

AB arreglo al programa acordat, varen celebrarse el passat diumenge les eleccions municipals, destinades a renovar la meitat del nostre Excelentíssim.

El poble'n sab, ja, d'anar a votar. Tan sovint, per fas o per nefes, el criden a exercir aquest hermós dret, que al ultim ha acabat per tenirhi la mà trencada.

Això explica el que la jornada del diumenge, en èpoques passades tan temuda, transcorregués ab santa tranquil·litat, sense altres incidents que'ls inevitables, tractantse d'una població tan populosa y abigarrada com la nostra.

Com ja pot figurarse el lector, en la lluita varen perdre els que havien de perdre, varen guanyar els que a guanyar estaven destinats, y... fins a la pròxima, que serà d'aquí a dos anys.

Si el món no se'n va al botavant o Fransa no se'ns menja.

**

La funció, en obsequi a la brevetat, podria molt be resumirse en aquesta forma:

La corrida, regular.

El public, més numerós en els *tendidos* d'ombra que en els de sol.

La presidencia, be.

Cavalls morts, cap.

Ilusions mortes, sí; una pila.

□

SEMBLA que'ls lerrouxistes s'aconsolen de la derrota electoral dient que la baixa de vots es natural, perquè «sempre s'ha vist que'l poder gasta».

Permètinme que no opini com els descalabrats radicals.

El poder gasta, sí.

Però ¿quin gastament pot sufrir el poder que *gasta* lo dels altres?

□

ESQUELLOT que, en rigor, hauria de titularse *necrologic*.

Un lector ens demana que li fem la mercè de dirli quins són els regidors que'l dia primer del vinent Janer deixaran de serne.

Per complaure an aquet ciutadà y a molts altres que tal volta sentiran també la mateixa curiositat, donem a continuació la fúnebre llista.

Dels lerrouxistes, cessen els senyors següents:

Colominas, Morros, Vinaixa, Casals, Jansens, Callén, Fernández Valdés, Sol y Roigé, Puig d'Asprer, Santamaría, Morales, Rovira Palau, Canals y Sans Cabré.

Dels de l'Unió F. N. R.:

Monegal, Roig y Rovira, Tauler, Ramoneda, Juncosa y Iglesias.

Y dels regionalistes:

Lacambra, Llimona y Sagarra.

Aquets són els honorables ciutadans que, desde any nou, podran posar punt final al sacrifici que varen fer al encarregar-se d'administrar els interessos de Barcelona, tornant, beneïts per tothom, a gosar de la dolça quietut de la vida privada.

¡E. P. D.!

□

UN habil cisellador d'*ecos* parla del retorn del excels pintor Sunyer, y, entre altres coses, totes boniquíssimes, diu aquesta:

«Sunyer ha de vivir en el Mediterráneo, para contemplar las *velas azules*, las pitas floridas y los fuertes y altivos algarrobos.»

¿Com t'has quedat, lector, després d'haver llegit això?

—Azul.

□

A Valréas (Fransa) un buscador de bolets n'ha trobat un que, posat a la balansa, ha resultat pesar 1 kilo 300 grams, o com si diguessim tres lliures y tres unses.

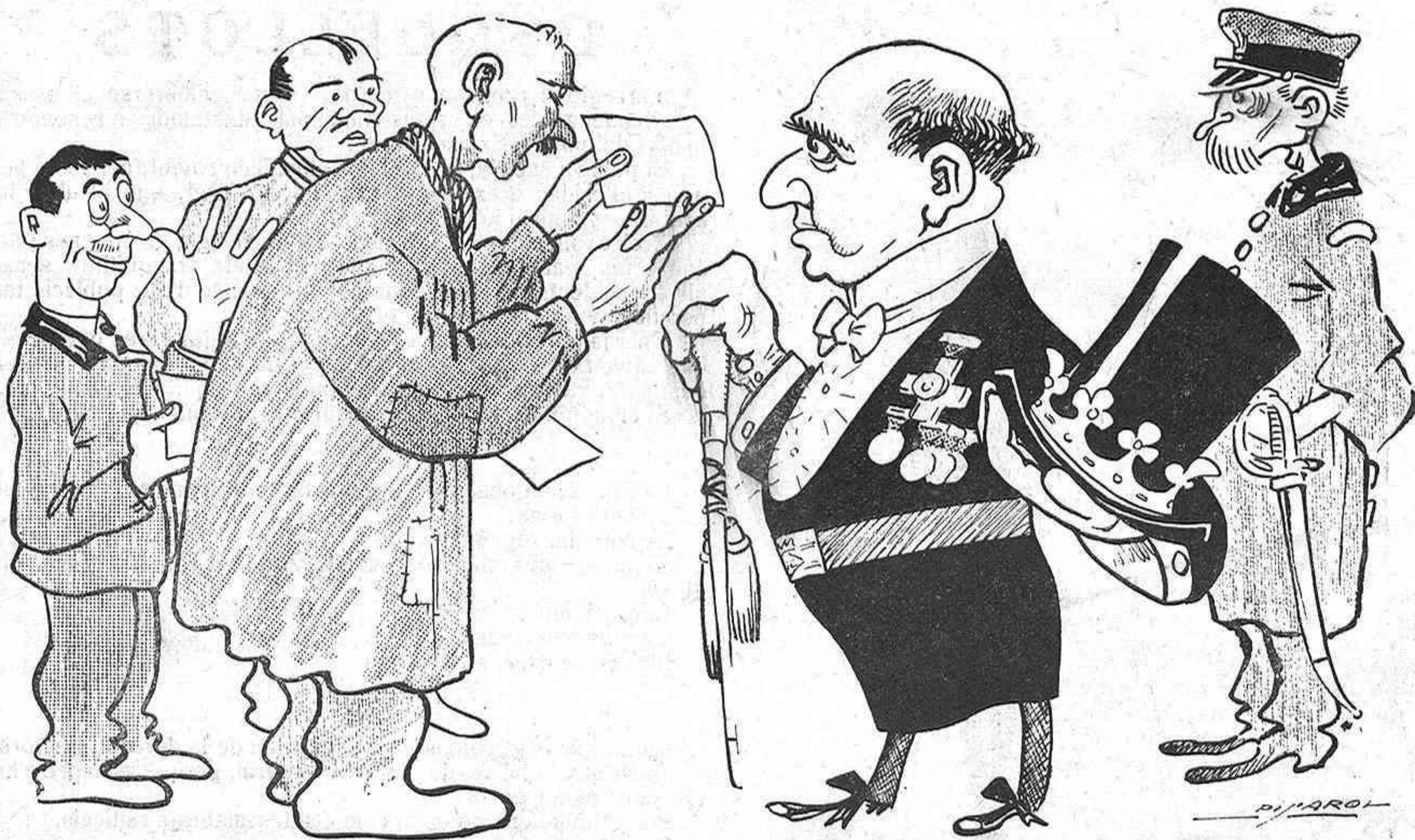
Ja es tot un senyor bolet, ja, aquet.

No obstant, nosaltres sabem qui, en el Pla de Barcelona, n'ha arreplegat, no fa gaires dies, un de molt més gros.

Ab la particularitat, lo qual encara fa més gracia, de que ell no'l buscava.

¿No n'han sentit parlar?

□

VEI FUL

—Veü, empadronat a fòra, lo que li passa?... Que no pot anar a votar!
—Oh, no us amoineu. Lo que perdo de vot ho guanyo de cèdula.

SEGONS un diari—qual nom no citarem per atenció als bons amics que tenim en *El Poble*—en una sola secció, la 7.ª del districte quart, varen depositarse en l'urna els següents vots:

D'Esquerra	596
De lerrouxistes.	363
De Dretes.	832
Total	1791

Tenint en compte que, en virtut de lo que marca la llei, cada secció ha de constar, tot lo més, de 500 electors, si lo que diu aquet diari es veritat, ja veuen de quin modo's compleix la llei, en aquesta terra.

Y si no es veritat, ja veuen de quin modo, en aquesta terra, informa la premsa als seus lectors.

□

PERA demostrar lo extraordinari que es, en certa gent, el veure's ab quatre quartos, contaven l'altre dia que un candidat dels radicals va toparse ab un amic en un casino:

- Tu, mira quin bitlet de cinquanta pessetes.
- Què té?... No li trobo res de particular.
- Ah, jo sí.
- Què?
- Que es meu.

□

- En Canals, el regidor, tot sovint va a Andalusia.
- Y què hi va a fê allà, en Canals?
- A apendre de dir mentides.
- Pro... ¿que no té aquí *El Progreso*, que diu *guatlles* cada dia?

□

ARA que, ab motiu de les eleccions, tant se parla del Ajuntament y de les seves coses, ¿saben, xavo més, xavo menos, quant ens costen actualment, als barcelonins, els sòus dels empleats municipals, nomenats pels regidors que surten, els que queden y els que abans que ells varen passar per aquella Casa?...

Prop de dèu millions de pessetes.
Es dir, una quantitat tan immensa, que, posada en números, aixís,

10.000.000

sembla tament un exèrcit, format en linia de batalla.

**

Això sí, val a dirho; ells les cobren aquestes pessetes, però també, ¿còm les afanyen, pobres empleats!...

□

QUATRE joves carlistes, a l'objecte de visitar al seu rei Jaumet, han emprès a peu el viatge a Frohsdorf.

- A pata, eh?... No són pas romansos.
- La cosa no es d'extranyar, per això.
- Ja es sapigut que'ls carlins tota la gracia la tenen als peus.

□

DURANT els ultims dèu anys s'han construït a Barcelona 2.400 cases.

- Ja sabem, si en Peyo llegeix aquest esquellot, lo que dirà:
- ¡Dos mil quatrecentes cases!... Y mirin si es curiós: ¿no n'hi ha cap de meva!

□

DEMÀ, dissabte, el celebrat artista J. Berga Boada inaugurarà a câ'n Parés una exposició de «Cuadros de l'Alta montanya d'Olot».

Quarantadues composicions formen el catalog d'obres exposades. Així es que, atenant a l'importancia de la colecció y reconegut el credit de la firma, no tindrà res d'extrany que del 18 al 25 d'aquet mes hi hagi professó feta al saló d'art del carrer d'en Petritxol.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Molt aviat sortirà el popularíssim

ALMANAC

DE

L'Esquella de la Torratxa

per a l'any 1912

Veritable magatzem de pàgines artístiques y treballs literaris.

Contindrà més de cent firmes d'escriptors y artistes. En ell hi han col·laborat els més reputats artistes de Catalunya.

Poden els corresponents fer els pedidos.

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1912

Un tomo de más de 500 páginas, con profusión de dibujos en negro y color.

Regalos á los compradores del libro y una participación en un billete entero de la

LOTERÍA DE NAVIDAD

PRECIOS: { Edición económica. Ptas. 1'50
 „ de lujo . . . „ 2

DIETARIOS

Para el año 1912

DESDE PTAS. 0'80 Á PTAS. 2'50

BAZAR DE LA UNIÓN

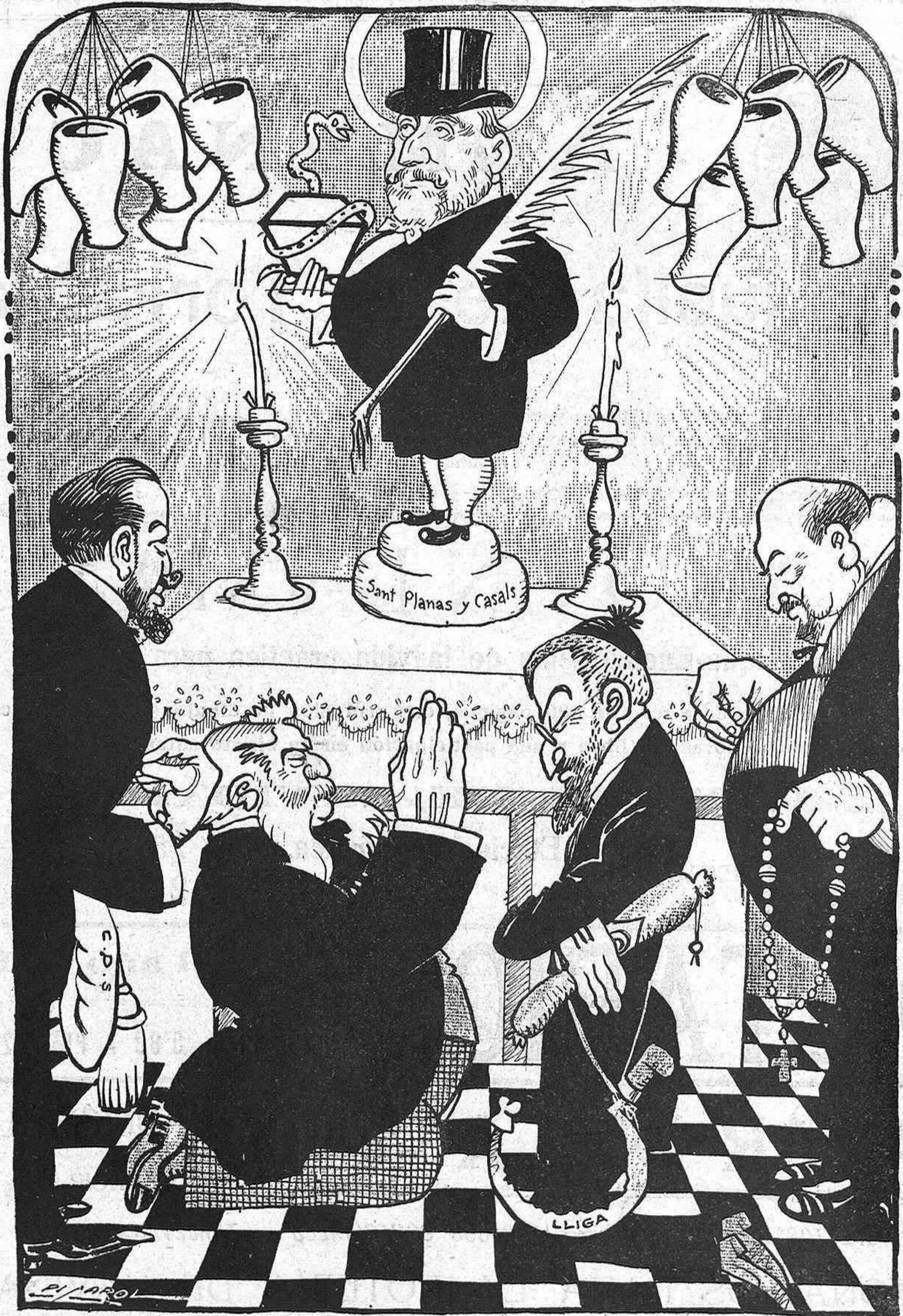
UNIÓN, 3

BARCELONA

EFFECTOS DE ESCRITORIO * IMPRESOS COMERCIALES * TARJETAS POSTALES

TALONARIOS PARA LA LOTERÍA DE NAVIDAD

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral perú certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

A SANT PANTORILLES

—Gloriós patró nostre!... Estigues tranquil allà a la Gloria, que nosaltres, aquí baix, procurarem fernes dignes de la teva protecció.